Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 21. marca 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Vnútorný trh so zemným plynom – Koncesie na služby vo verejnom záujme týkajúce sa distribúcie – Predčasné uplynutie koncesií ku koncu prechodného obdobia – Náhrada, ktorú má zaplatiť nový koncesionár bývalému koncesionárovi – Zásada právnej istoty“

Vo veci C-702/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Consiglio di Stato (Štátna rada, Taliansko) z 15. júna 2017 a doručený Súdnemu dvoru 14. decembra 2017, ktorý súvisí s konaním:

Unareti SpA

proti

Ministero dello Sviluppo Economico,

Presidenza del Consiglio dei Ministri – Dipartimento per gli Affari Regionali,

Autorità Garante per l’Energia Elettrica il Gas e il Sistema Idrico – Sede di Milano,

Presidenza del Consiglio dei Ministri – Conferenza Stato Regioni ed Unificata,

Ministero per gli affari regionali – Dipartimento per gli affari regionali e le autonomie,

Conferenza Unificata Stato Regioni e Enti Locali,

za účasti:

Lucia Sanfilippo,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory J.-C. Bonichot (spravodajca), sudcovia C. Toader, A. Rosas, L. Bay Larsen a M. Safjan,

generálny advokát: N. Wahl,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

* Jazyk konania: taliančina.

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Unareti SpA, v zastúpení: G. Caia, A. Clarizia, M. Midiri a S. Colombari, avvocati,

– talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci F. Sclafani, avvocato dello Stato,

– Európska komisia, v zastúpení: O. Beynet, G. Gattinara a P. Ondrůšek, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu práva Únie v oblasti koncesií na služby vo verejnom záujme a zásady právnej istoty.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Unareti SpA na jednej strane a Ministero dello Sviluppo Economico (Ministerstvo pre hospodársky rozvoj, Taliansko), Presidenza del Consiglio dei Ministri – Dipartimento per gli Affari Regionali (Úrad predsedu vlády – odbor regionálnych záležitostí, Taliansko), Autorità Garante per l'Energia Elettrica il Gas e il Sistema Idrico – Sede di Milano (Úrad pre reguláciu elektrickej energie, plynu a vody – ústredie v Miláne, Taliansko), Presidenza del Consiglio dei Ministri – Conferenza Stato Regioni ed Unificata (Úrad predsedu vlády – Konferencia pre vzťahy medzi štátom a regiónmi a Spoločná konferencia, Taliansko), Ministero per gli affari regionali – Dipartimento per gli affari regionali e le autonomie (Ministerstvo pre regionálne záležitosti, odbor pre regionálne záležitosti a samosprávu, Taliansko) a Conferenza Unificata Stato Regioni e Enti Locali (Spoločná konferencia pre vzťahy medzi štátom, regiónmi a orgánmi miestnej samosprávy, Taliansko), týkajúceho sa žaloby o neplatnosť jednak decreto ministeriale n. 74951 recante „Approvazione del documento ‚Linee Guida su criteri e modalità applicative per la valutazione del valore del rimborso degli impianti di distribuzione del gas naturale'" (vyhláška ministerstva č. 74951, ktorou sa schvaľuje dokument „Usmernenia o kritériách a aplikačných postupoch pre ocenenie výšky náhrad v súvislosti so zariadeniami na distribúciu zemného plynu") z 22. mája 2014 (GURI č. 129 zo 6. júna 2014) a jednak decreto interministeriale n. 106, regolamento recante modifica al decreto del 12 novembre 2011, n. 226, concernente i criteri di gara per l'affidamento del servizio di distribuzione del gas naturale (medziministerská vyhláška č. 106, ktorou sa mení vyhláška č. 226 z 12. novembra 2011 týkajúca sa kritérií verejného obstarávania na zákazku služby distribúcie zemného plynu) z 20. mája 2015 (GURI č. 161 zo 14. júla 2015).

Právna úprava

Právo Únie

3 Článok 24 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES (Ú. v. EÚ L 211, 2009, s. 94), znie:

„Členské štáty určia alebo vyžadujú, aby podniky, ktoré vlastnia alebo sú zodpovedné za distribučné siete, určili jedného alebo viacerých prevádzkovateľov distribučných sietí na obdobie, ktoré stanovia členské štáty so zreteľom na zváženie efektívnosti a ekonomickej rovnováhy…"

Talianske právo

4 Článok 14 decreto legislativo nº 164, attuazione della direttiva n. 98/30/CE recante norme comuni per il mercato interno del gas naturale, a norma dell'articolo 41 della legge 17 maggio 1999, n. 144 (legislatívny dekrét č. 164, ktorým sa vykonáva smernica 98/30/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom v súlade s článkom 41 zákona č. 144 zo 17. mája 1999) z 23. mája 2000 (GURI č. 142 z 20. júna 2000) stanovuje, že činnosť distribúcie zemného plynu je v zásade službou vo verejnom záujme, ktorej výkonom obce poverujú koncesionárov vybraných výlučne na základe verejného obstarávania na obdobie nie dlhšie ako dvanásť rokov.

5 Pokiaľ ide o platné koncesie na distribúciu zemného plynu, ktoré neboli udelené v rámci verejného obstarávania, článok 15 ods. 5 uvedeného legislatívneho dekrétu spresňuje:

„Pokiaľ ide o činnosti distribúcie plynu, koncesie platné ku dňu účinnosti tohto dekrétu, ako aj tie, ktoré sú udelené spoločnostiam odvodeným od premeny súčasných prevádzkujúcich štruktúr, zanikajú ku dňu uplynutia v nich stanovenej lehoty, pokiaľ táto lehota uplynie skôr ako prechodné obdobie určené odsekom 7. Platné koncesie, v ktorých nie je stanovená lehota zániku ich platnosti, alebo pre ktoré je stanovená lehota presahujúca prechodné obdobie, zostávajú platné do uplynutia tohto prechodného obdobia. V tomto prípade sa držiteľom existujúcich koncesií priznáva náhrada na náklady nového prevádzkovateľa…, ktorej výška sa vypočíta v súlade s ustanoveniami dohovorov alebo zmlúv a, pokiaľ príslušné kritériá nemožno odvodiť z vôle zmluvných strán, vypočíta sa na základe kritérií uvedených v článku 24 písm. a) a b) regio decreto n. 2578 [approvazione del testo unico della legge sull'assunzione direta dei pubblici servizi da parte dei comuni e delle province (kráľovský dekrét č. 2578, ktorým sa schvaľuje konsolidované znenie zákona o priamom poskytovaní verejných služieb obcami, mestami a provinciami), (GURI č. 52 zo 4. marca 1926)] z 15. októbra 1925. Ocenenie ušlého zisku vyplývajúceho z predčasného ukončenia koncesného vzťahu sa v každom prípade vylučuje.“

6 V článku 24 kráľovského dekrétu č. 2578 z 15. októbra 1925 sa v rámci právnej úpravy týkajúcej sa spätného vykúpenia koncesovaných služieb obcami a mestami stanovuje, že je potrebné brať do úvahy tieto kritériá:

„a) priemyselnú hodnotu zariadenia a príslušného hnuteľného a nehnuteľného majetku, so zohľadnením času, ktorý uplynul od skutočného spustenia danej prevádzky a od prípadných opráv zariadenia alebo materiálu a tiež s prihliadnutím na ustanovenia koncesnej zmluvy týkajúce sa vlastníctva uvedeného majetku ku dňu zániku danej koncesie;

b) zálohy alebo dotácie poskytnuté obcami alebo mestami, ako aj výšku pomerných registračných poplatkov predbežne uhradených koncesionármi a odmeny, ktoré sa prípadne zaplatili obciam a mestám udeľujúcim koncesiu, v každom prípade pri súčasnom zohľadnení skutočností uvedených v predchádzajúcom písmene.“

7 Článok 5 ods. 2 a 3 decreto n. 226 del ministro dello sviluppo economico et del ministre per i rapporti con le regioni e la coesione territoriale recante regolamento per i criteri di gara e per la valutazione dell'offerta per l'affidamento del servizio della distribuzione del gas naturale, in attuazione dell'articolo 46-bis del decreto legge 1° ottobre 2007 n. 159, convertito in legge, con modificazioni, dalla legge 29 novembre 2007, n. 222 (vyhláška č. 226 ministra pre hospodársky rozvoj a ministra zodpovedného za vzťahy s regiónmi a územnú súdržnosť, ktorou sa stanovujú kritériá pre verejné obstarávanie a hodnotenie ponuky v súvislosti so zadaním služby vo verejnom záujme týkajúcej sa distribúcie

zemného plynu na základe článku 46a zákonného dekrétu č. 159 z 1. októbra 2007, zmeneného na zákon v znení neskorších predpisov zákonom č. 222 z 29. novembra 2007) z 12. novembra 2011 (riadna príloha GURI č. 22 z 27. januára 2012), vo svojom pôvodnom znení stanovuje:

„2. Výška náhrady v prospech držiteľov zanikajúcich koncesií, vo vzťahu ku ktorým nie je stanovený termín uplynutia platnosti alebo je stanovený prirodzený termín uplynutia platnosti prekračujúci dátum zániku koncesie podľa oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania na zadanie novej koncesie, sa vypočíta na základe ustanovení dohovorov alebo zmlúv v súlade s článkom 15 ods. 5 legislatívneho dekrétu č. 164 z 23.mája 2000 v znení neskorších predpisov, najmä pokiaľ ide o prípady predčasného ukončenia zmluvy pred prirodzeným uplynutím platnosti.

3. V prípade, že metodika výpočtu výšky náhrady v prospech koncesionárov podľa odseku 2 nevyplýva zo zmluvných dokumentov, vrátane prípadu, keď sa všeobecne uvádza, že výška náhrady má zodpovedať trhovým cenám, sa uplatňujú kritériá uvedené v článku 24 ods. 4 písm. a) a b) kráľovského dekrétu č. 2578 z 15. októbra 1925, spôsobom uvedeným v odsekoch 5 až 13, a to iba pokiaľ ide o časť zariadenia vo vlastníctve prevádzkovateľa, vo vzťahu ku ktorej sa po prirodzenom zániku koncesie nestanovuje bezodplatný prevod na miestny orgán udeľujúci koncesiu.“

8 V článku 4 ods. 6 decreto-legge n. 69 convertito, con modificazioni, dalla legge 9 agosto 2013 n. 98, disposizioni urgenti per il rilancio dell’economia (zákonný dekrét č. 69 zmenený na zákon v znení neskorších predpisov zákonom č. 98 z 9. augusta 2013 o naliehavých ustanoveniach na oživenie hospodárstva) z 21. júna 2013 (riadna príloha GURI č. 144 z 21. júna 2013) stanovuje, že s cieľom uľahčiť priebeh verejných obstarávaní na zadanie služby distribúcie plynu a znížiť náklady miestnych orgánov a podnikov „Ministerstvo pre hospodársky rozvoj môže vydať usmernenia o kritériách a postupoch pre ocenenie výšky náhrad v súvislosti so zariadeniami na distribúciu zemného plynu v súlade s článkom 5 vyhlášky č. 226 z 12. novembra 2011“.

9 Vyhláškou ministerstva č. 74951 z 22. mája 2014 boli schválené „usmernenia o kritériách a aplikačných postupoch na účely ocenenia výšky náhrad v súvislosti so zariadeniami na distribúciu zemného plynu“ uvedené v zákonnom dekréte č. 69 z 21. júna 2013.

10 Článok 1 ods. 16 decreto-legge n. 145 convertito, con modificazioni, dalla legge 21 febbraio 2014 n. 9, interventi urgenti di avvio del piano „destinazione Italia“ per il contenimento delle tariffe elettriche e del gas, per l’internazionalizzazione, lo sviluppo e la digitalizzazione delle imprese, nonché misure per la realizzazione di opere pubbliche ed EXPO 2015 (zákonný dekrét č. 145 zmenený na zákon v znení neskorších predpisov zákonom č. 9 z 21. februára 2014 o naliehavých opatreniach pre spustenie plánu „cieľ Taliansko“ s cieľom zachovať ceny elektriny a plynu na účely internacionalizácie, rozvoja a digitalizácie podnikov, ako aj opatreniach na realizáciu prác vo verejnom záujme a EXPO 2015) z 23. decembra 2013 (GURI č. 300 z 23. decembra 2013) zmenil článok 15 ods. 5 legislatívneho dekrétu č. 164 z 23. mája 2000 tak, že na účely regulácie aspektov, na ktoré sa nevzťahujú príslušné dohovory a zmluvy, nahradil odkaz na kritériá uvedené v článku 24 písm. a) a b) kráľovského dekrétu č. 2578 z 15. októbra 1925 odkazom na „usmernenia o kritériách a postupoch pre ocenenie výšky náhrad podľa článku 4 ods. 6 zákonného dekrétu č. 69 z 21. júna 2013“.

11 Decreto-legge del 24 giugno 2014, n. 91 convertito con modificazioni, dalla legge 11 agosto 2014 n. 116, disposizioni urgenti per il settore agricolo, la tutela ambientale e l’efficientamento energetico dell’edilizia scolastica e universitaria, il rilancio e lo sviluppo delle imprese, il contenimento dei costi gravanti sulle tariffe elettriche, nonché per la definizione immediata di adempimenti derivanti dalla normativa europea (zákonný dekrét č. 91 zmenený na zákon v znení neskorších predpisov zákonom č. 116 z 11. augusta 2014 o naliehavých ustanoveniach pre sektor poľnohospodárstva, ochranu životného prostredia a energetickú účinnosť školských a univerzitných budov, oživenie a rozvoj podnikov, obmedzenie nákladov zaťažujúcich ceny elektriny, ako aj pre okamžitú definíciu formalít vyplývajúcich z európskej právnej úpravy) z 24. júna 2014 (GURI č. 144 z 24. júna 2014), priniesol

ďalšiu zmenu článku 15 ods. 5 legislatívneho dekrétu č. 164 z 23. mája 2000, stanovujúc, že náhrada sa vypočítava v súlade s ustanoveniami dohovorov a zmlúv, „pokiaľ boli uzatvorené pred nadobudnutím účinnosti“ vyhlášky č. 226 z 12. novembra 2011.

12 Článok 5 ods. 2 vyhlášky č. 226 z 12. novembra 2011 v znení medziministerskej vyhlášky č. 106 z 20. mája 2015 stanovuje, že kritérium zmluvného stanovenia náhrady sa uplatňuje „za predpokladu, že zmluvné dokumenty boli uzatvorené pred 11. februárom 2012 a obsahujú všetky metodologické prvky, akými sú položky cenníka vzťahujúce sa na rôzne druhy aktív, ktoré sa uplatňujú na aktualizované zákresy sietí, a starostlivosť súvisiacu s fyzickým opotrebovaním, vrátane životnosti pre rôzne druhy aktív, na účely výpočtu a overenia výšky náhrad aj zo strany príslušného orgánu“. Tento článok vo svojom odseku 3 dodáva, že v prípade, že metodika výpočtu výšky náhrad „nevyplýva zo zmluvných dokumentov uzatvorených pred 11. februárom 2012, vrátane prípadov, v ktorých sa všeobecne uvádza, že výška náhrady sa má vypočítať na základe kráľovského dekrétu č. 2578 z 15. októbra 1925, pričom sa však nestanovuje metodika, alebo sa má oceniť vzhľadom na trhové ceny“, uplatňujú sa postupy podľa odsekov 5 až 13 článku 5 vyhlášky č. 226 z 12. novembra 2011, „a to iba pokiaľ ide o časť zariadenia vo vlastníctve prevádzkovateľa, vo vzťahu ku ktorej sa po prirodzenom zániku koncesie nestanovuje bezodplatný prevod na miestny orgán udeľujúci koncesiu, spôsobom uvedeným v usmerneniach o kritériách a postupoch pre ocenenie výšky náhrad“.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

13 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že Unareti zabezpečuje službu vo verejnom záujme týkajúcu sa distribúcie zemného plynu v 213 talianskych obciach a mestách, z ktorých sa väčšina nachádza v regióne Lombardsko, prostredníctvom siete dlhej približne 7 650 kilometrov (km) a v ročnom objeme distribúcie približne 2 miliardy kubických metrov plynu.

14 Na Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionálny správny súd Lazio, Taliansko) podala návrh na zrušenie „usmernení o kritériách a aplikačných postupoch pre ocenenie výšky náhrad v súvislosti so zariadeniami na distribúciu zemného plynu“, ktoré boli schválené vyhláškou ministerstva č. 74951 z 22. mája 2014.

15 Následne svoju žalobu doplnila o návrhy na zrušenie medziministerskej vyhlášky č. 106 z 20. mája 2015.

16 Unareti najmä tvrdila, že napadnuté vyhlášky sú v rozpore so zásadou právnej istoty, pretože by jej mohla byť retroaktívne odňatá možnosť odvolávať sa na účely výpočtu náhrady, na ktorú má ako bývalý koncesionár nárok, na zmluvné ustanovenia alebo kráľovský dekrét č. 2578 z 15. októbra 1925, a mohla by byť nútená odvolávať sa na „usmernenia o kritériách a aplikačných postupoch pre ocenenie výšky náhrad v súvislosti so zariadeniami na distribúciu zemného plynu“, ktoré boli schválené vyhláškou ministerstva č. 74951 z 22. mája 2014, čo by pre ňu bolo nevýhodné.

17 Rozsudkom zo 14. októbra 2016 Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionálny správny súd Lazio) žalobu zamietol.

18 Unareti podala proti tomuto rozsudku odvolanie na Consiglio di Stato (Štátna rada, Taliansko).

19 Tento súd uvádza, že má vytvoriť súlad medzi otvorením predmetného trhu hospodárskej súťaži a ochranou zmluvných vzťahov, ktoré už vznikli. Na tento účel považuje za nevyhnutné, aby Súdny dvor vyložil „relevantné normy Únie“ a zásadu právnej istoty najmä vzhľadom na rozsudky zo 17. júla 2008, ASM Brescia (C-347/06, EU:C:2008:416, bod 71), a z 12. decembra 2013, Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation (C-362/12, EU:C:2013:834, bod 44), s cieľom zistiť, či bránia zmenám zavedeným napadnutými vyhláškami ministerstva.

20 Za týchto podmienok Consiglio di Stato (Štátna rada) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Bránia tieto zásady a normy vnútroštátnej právnej úprave… stanovujúcej spätné uplatnenie kritérií týkajúcich sa určenia výšky náhrad, ktoré sa majú zaplatiť bývalým koncesionárom, a to s dosahom na predchádzajúce zmluvné vzťahy, alebo je toto spätné uplatnenie, aj s ohľadom na zásadu proporcionality, opodstatnené vzhľadom na požiadavku ochrany ostatných verejných záujmov európskeho významu súvisiacich s potrebou umožniť vyššiu úroveň ochrany konkurenčného usporiadania referenčného trhu, spolu s väčšou ochranou užívateľov služby, ktorí by mohli nepriamo znášať účinky prípadného zvýšenia súm, ktoré sa majú zaplatiť bývalým koncesionárom?“

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

21 Na úvod je potrebné odmietnuť argumentáciu talianskej vlády, ktorá tvrdí, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný, pretože nespĺňa požiadavky článku 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

22 Podľa tohto článku musí návrh na začatie prejudiciálneho konania okrem znenia otázok položených Súdnemu dvoru obsahovať po prvé stručné zhrnutie predmetu sporu, ako aj relevantné skutočnosti, ktoré zistil vnútroštátny súd, alebo aspoň zhrnutie skutkového stavu, z ktorého prejudiciálne otázky vychádzajú, po druhé znenie vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré možno v danom prípade použiť, a prípadne príslušnú vnútroštátnu judikatúru, a po tretie uvedenie dôvodov, pre ktoré sa vnútroštátny súd rozhodol položiť otázku o výklade alebo platnosti určitých ustanovení práva Únie, ako aj súvislosti, ktoré vnútroštátny súd vidí medzi týmito ustanoveniami a vnútroštátnou právnou úpravou uplatniteľnou na spor vo veci samej [rozsudok z 26. mája 2016, NN (L) International, C-48/15, EU:C:2016:356, bod 22)].

23 Zo znenia rozhodnutia vnútroštátneho súdu pritom vyplýva, že tieto podmienky spĺňa, pretože dostatočne uvádza skutkové okolnosti sporu vo veci samej, ktoré sú uvedené v bodoch 13 až 15 tohto rozsudku, pretože Súdny dvor oboznamuje s relevantným vnútroštátnym právnym rámcom, ktorý je pripomenutý v bodoch 4 až 12 tohto rozsudku, a pretože Súdnemu dvoru umožňuje pochopiť dôvody uvedené v bodoch 16 a 19 tohto rozsudku, ktoré viedli vnútroštátny súd k položeniu otázok týkajúcich sa výkladu práva Únie v oblasti koncesií na služby vo verejnom záujme a zásady právnej istoty v rámci sporu vo veci samej.

24 Z toho vyplýva, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je prípustný.

O prejudiciálnej otázke

25 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má právo Únie v oblasti koncesií na služby vo verejnom záujme v spojení so zásadou právnej istoty vykladať v tom zmysle, že bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá mení základné normy pre výpočet náhrady, na ktorú majú nárok držitelia koncesií na distribúciu zemného plynu, ktoré boli udelené bez súťaže, v dôsledku predčasného ukončenia uvedených koncesií s cieľom ich opätovného udelenia po uskutočnení súťaže.

26 Je potrebné pripomenúť, že v oblasti koncesií na služby vo verejnom záujme sa sekundárne právo Únie uplatniteľné vo veci samej, konkrétne článok 24 smernice 2009/73, obmedzuje na konštatovanie, že členské štáty určia jedného alebo viacerých prevádzkovateľov distribučnej sústavy na určité obdobie, ktoré stanovia s prihliadnutím na efektívnosť a hospodársku rovnováhu.

27 Súdny dvor navyše rozhodol, že aj keď koncesia na službu vo verejnom záujme nepatrí do pôsobnosti smerníc, ktoré sa týkajú rôznych kategórií verejných obstarávaní (pozri najmä rozsudok z 21. júla 2005, Coname, C-231/03, EU:C:2005:487, bod 16), z primárneho práva Únie vyplýva, že verejné orgány, ktoré chcú udeliť takúto koncesiu, sú povinné dodržiavať základné pravidlá Zmluvy o FEÚ vo všeobecnosti a osobitne zásadu zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok zo 7. decembra 2000, Telaustria a Telefonadress, C-324/98, EU:C:2000:669, bod 60).

28 Obzvlášť, pokiaľ takáto koncesia vykazuje určitý cezhraničný záujem, jej udelenie podniku usadenému v členskom štáte verejného obstarávateľa bez akejkoľvek transparentnosti predstavuje rozdiel v zaobchádzaní na ujmu podnikov usadených v iných členských štátoch, ktoré by mohli mať o túto koncesiu záujem (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júla 2008, ASM Brescia, C-347/06, EU:C:2008:416, bod 59 a citovanú judikatúru).

29 Taký rozdiel v zaobchádzaní, ktorý vylúčením všetkých podnikov nachádzajúcich sa v inom členskom štáte, ako je členský štát verejného obstarávateľa, spôsobuje hlavne týmto podnikom ujmu, predstavuje, pokiaľ nie je odôvodnený objektívnymi okolnosťami, nepriamu diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti, ktorá je podľa článkov 49 a 56 ZFEÚ zakázaná (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júla 2008, ASM Brescia, C-347/06, EU:C:2008:416, bod 60).

30 Po tomto pripomenutí je potrebné uviesť, že pravidlá uvedené v bodoch 26 až 29 tohto rozsudku sa týkajú povinností uložených verejnému obstarávateľovi pri udeľovaní koncesie na službu vo verejnom záujme týkajúcu sa distribúcie zemného plynu, najmä v prípade, keď predstavuje nepochybný cezhraničný záujem.

31 Nie je to pritom predmetom ani účinkom vyhlášok napadnutých v konaní vo veci samej, ktoré sa týkajú iba základných noriem pre výpočet náhrady, ktorú stanovuje vnútroštátne právo, konkrétne článok 15 ods. 5 legislatívneho dekrétu č. 164 z 23. mája 2000 v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej, v prospech držiteľa platnej koncesie udelenej bez predchádzajúceho vyhlásenia súťaže a predčasne ukončenej s cieľom opätovného udelenia na záver verejného obstarávania výlučne podľa vnútroštátneho práva, konkrétne článku 14 toho istého legislatívneho dekrétu, keďže smernica 2009/73 nestanovuje spochybnenie existujúcich koncesií na distribúciu plynu.

32 Z toho vyplýva, že spochybnenie existujúcich koncesií, ktorého dôsledky čiastočne stanovujú vyhlášky, ktoré boli napadnuté vo veci samej, nevyplýva z práva Únie v oblasti koncesií na služby vo verejnom záujme týkajúce sa distribúcie plynu.

33 Navyše zmena základných noriem zavedená týmito vyhláškami, ktorých cieľom je v určitých prípadoch obmedziť možnosť príjemcu náhrady odvolávať sa na ustanovenia koncesnej zmluvy alebo kráľovský dekrét č. 2578 z 15. októbra 1925, nemôže sama osebe predstavovať rozdiel v zaobchádzaní v neprospech podnikov, ktoré by mohli mať záujem o takú službu, akú poskytuje Unareti, a ktoré majú sídlo na území iného členského štátu ako Taliansko. Takáto zmena základných noriem sa totiž bez rozdielu uplatňuje na podniky so sídlom v Taliansku a na podniky so sídlom v iných členských štátoch.

34 V tomto kontexte je potrebné pripomenúť, že aj keď zásadu právnej istoty sú podľa práva Únie povinné dodržiavať všetky vnútroštátne orgány, platí to len v prípade, keď zodpovedajú za uplatňovanie práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júla 2008, ASM Brescia, C-347/06, EU:C:2008:416, bod 65 a citovanú judikatúru).

35 Ako však už bolo uvedené v bodoch 32 a 33 tohto rozsudku, keď talianske orgány predčasne ukončili existujúce koncesie a prijali vyhlášky napadnuté vo veci samej, nepostupovali v súlade so svojou povinnosťou uplatňovať právo Únie.

36 Táto charakteristika veci samej ju v tomto ohľade odlišuje od vecí, ktoré uvádza vnútroštátny súd, v ktorých boli vydané rozsudky zo 17. júla 2008, ASM Brescia (C-347/06, EU:C:2008:416, bod 71), a z 12. decembra 2013, Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation (C-362/12, EU:C:2013:834), v ktorých bola zásada právnej istoty použitá vzhľadom na existenciu povinností vyplývajúcich z práva Únie, podľa ktorých prináleží príslušným vnútroštátnym orgánom odôvodniť rozdielne zaobchádzanie, ktoré sa odchyľuje od pravidiel uvedených v bodoch 27 až 29 tohto rozsudku, a vrátiť dane vybrané v rozpore s právom Únie.

37 V dôsledku toho je potrebné na položenú otázku odpovedať tak, že právo Únie v oblasti koncesií na služby vo verejnom záujme v spojení so zásadou právnej istoty sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá mení základné normy pre výpočet náhrady, na ktorú majú nárok držitelia koncesií na distribúciu zemného plynu, ktoré boli udelené bez súťaže, v dôsledku predčasného ukončenia uvedených koncesií s cieľom ich opätovného udelenia po uskutočnení súťaže.

O trovách

38 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Právo Únie v oblasti koncesií na služby vo verejnom záujme v spojení so zásadou právnej istoty sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá mení základné normy pre výpočet náhrady, na ktorú majú nárok držitelia koncesií na distribúciu zemného plynu, ktoré boli udelené bez súťaže, v dôsledku predčasného ukončenia uvedených koncesií s cieľom ich opätovného udelenia po uskutočnení súťaže.

Podpisy